

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam
Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In
Qvibvs Singvlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo
Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Liber De cœlesti Hierarchia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38621

LIBER PRIMVS.

S. DIONYSII AREOPAGITÆ,

QVI EST DE CAELESTI HIERARCHIA.

Iuxta Lectionem Ioannis Scoti, quam sequitur Hugo de S. Victore, cum expositione ejusdem Hugonis ad documenta mystica ex reliquis doctrinis eligenda.

CAPVT PRIMVM.

Quod divina illuminatio secundum bonitatem varia improvisa proveniens manet semper; & non hoc solum, sed unificat illuminata.

Doctrina S. Dionysii. IN hoc capite docet S. D. omnem illustratiōnēm Scripturae sacrā esse à DEO, & ad DEO. Et per Christum ascendendum ad patrem. Et sicutum Scriptura esse multiplicem, licet Icōpus eius sit simplex unio cum DEO. Et non posse nos divina intelligere, nisi sub velamine, sive per speculum in enigmate. Et res spirituales in materialibus adumbrari, ut manuductioē illarum ad illos contemplandoū allūrgamus: caelestia enim ad captum nostrum in Scripturis exprimuntur.

Quomodo dicatur Deus mobilis. Ex eo autem quod dicit manifestaciones divinas venire ad nos à patre lumen moto, probat D. Th. 1. p. q. 9. a. 1. ad 2. mobilitatem duci de DEO similitudinem, quatenus disfundit Thom. 1. p. q. 9. quod dicit divina sub velamine intelligenda nobis probat 1. p. q. 1. a. 9. convenienter uti metaphoris Scripturam. Et 1. 2. q. 99. a. 3. hoc non solum in verbis sed in rebus significatis inventari; Et 1. p. q. 88. a. 2. ex rebus materialibus posse nos ad spiritualium cognitionem ascendere sed imperfekte. Et q. 108. a. 1. hinc inferit Thom. 3. p. q. 50. a. 4. ad sacramenta requiri etiam res sensibiles.

De quibus etiam in 1. dist. 22. q. 1. a. 2. & dist. 34. q. 3. a. 1. & in 2. dist. 9. q. 1. a. 8. ex cuius doctrina notandum est, quod licet principium speculationis sit ex sensibus, à quibus desumuntur species; terminus autem est in intelligibiliis: ut jam tertimus 1. p. ad cap. 1. Th. M. q. 4.

Documentum Myticum I.

Ergo Iesum invocantes paternum lumen, quod est verum, quod illuminat omnem horū nūm venientem in hunc mundum: per quem ad principale lumen Thom. à Iesu Oper. Tom. II.

patrem accessum habuimus: in sacrificiōrum eloquiorum Patre traditas illuminationes quantum possibiles respiciemus.

Expositio Hugonis de S. Victore. Nunc priusquam textum materię sua ingrediatur, Hugo: de invocationem facit ad JESUM, qui est paternum lumen: quo mediante omnes spirituales illuminationes, & dona gratiarū illuminandis tribuntur, ut ipso illuminante & adjuvante S. Dionysium secundum divinorum eloquiorum traditiones, sic quæ & ipsi ad illuminanda corda hominum à Patre tradita sunt, possit & veraciter agnoscer, & dignè narrare caelestium spirituum invisibilis illuminationes, & dispositiones fratras, &c.

Per quem ad principale lumen Patrem accessum Iesu habuimus. Per lumen JESUM accessum habemus ad lumen Patrem. Et dicitur Pater quod in principale lumen: non quia maius lumen, vel excellētū melius lumen, quia idem lumen: sed quia non a de lumine lumen: & de lumine Patre Filius lumen. Vel etiam quia Filius & in eo quod homo est, lumen est: quoniam & ipsa JESU humanitas lumen fuit in eo, quod veritatem demonstravit, & principale lumen Patrem revealavit. Sed lumen humanitatis JESU minus fuit lumine deitatis: & in lumine humanitatis JESUS inferior fuit Patre; in lumine vero divinitatis idem cum Patre, &c. Sapientia Patris existit primum per creaturam mundi, & manifestavit se in operibus suis: & capit visibiliter videri invisibilis in eo quod erat visibile, & monstratum est quoddam lumen, ut duceret ad maius lumen: & erat primum lumen sapientia, & secundum lumen sapientia: & facta est nobis JESUS via ad Patrem: ex inferiori lumine ad lumen principale. Deinde venit secundo sapientia, & exiit per carnem, & facta est lumen in testa, ut illuminaret nos, & assuefaceret ad maius lumen, & perducere ad principale lumen Patrem.

Traditæ sunt autem à Patre illuminationes divinorum eloquiorum, ut nos ex ipsis illuminemur: quoque capaces efficiamur contemplationis lumen principalis, & ipsis illuminantibus nūc agnoscimus secreta caelestia,

qua nōdum sensu comprehendere valemus &c.

Sacré Humanitatis consideratio quantum valeat, & quando relinquenda diximus, In Catenā. Videatur etiam Resolutio 19. & 74.

Documentum 2.

Et ab ipsis symbolice nobis, & anagogice manifestat a cælestium animorum Hierarchias, quantum potentes sumus considerabimus.

Expositio Hug. Hierarchiz Angelorum spirituum manifestata sunt nobis, hoc est demonstrata vel revelata ab ipsis illuminationibus, id est, demonstrationibus sacri eloquii Symbolicè, & Anagogicè. Symbolum est collatio formarum visibilium ad invisibilium demonstrationem. Anagogicè autem ascensio, sive elevatio mentis est ad cælestia contemplanda. Notat autem hic duplum modum revelationis divinæ, quæ Theologorum, & Prophetarum mentibus infusa est per visiones, & demonstrationes, quas Graci Theophanias appellant, id est, divinas apparitiones. Quoniam aliquando per signa sensibilibus similia invisibilia demonstrata sunt: aliquando per solam anagogem, id est, mentis ascensum, in superna pure contemplata. Ex his vero duobus generibus visionum, duo quoque descriptiones genera in sacro eloquio sunt formatae. Unum quo formis, & figuris, & similitudinibus rerum occultarum veritas adumbratur. Alterum quo nude, & pure sicut est absque instrumento exprimitur. Cum itaque formis & figuris manifestatur quod occultum est, vel quod manifestum est describitur: Symbolica demonstratio est. Cum vero pura & nuda revelatione ostenditur, vel plena & aperta narratione docetur: anagogica.

De divinis apparitionibus diximus. I. p. ad cap. I. a. q. 23.

De symbolis & symbolica Theologia q. 33. 34. & 35.

De sensu Anagogico q. 33, sed non est ista Anagogica demonstratio, de qua loquitur Author in hoc cap. quod vero attinet ad nomen anagoge, aliquid dicemus loquentes de actibus anagogicis. Refolut. 57. & 62. & 87.

Documentum 3.

Et principalem, & superprincipalem divini Patris claritatem, que Angelorum nobis in figuratis symbolo manifestat beatissimas Hierarchias, immaterialibus, & non trementibus mentis oculis resipientes, iterum ex ipsa in simplum illius restitutum radium.

Expositio Hug. Hic manifeste docet quibus gradibus divine illuminationis processus fiat usque ad nos: & tunc quibus progressionibus mens nostra reducatur ad summam claritatis contemplationem. Divinum enim lumen primum in Angelicam naturam descendit: & ab ipsa revelationibus, & demonstrationibus divinis, & mytica sacri eloqui narratione ad nostram usque intelligentiam, participationemque se transfundit. Mens vero humana eidem tunc gradibus ad superna confundens, sacra divini eloquii inspectione cælestia secreta, & eam quæ in Angelis est divinae claritatis il-

luminationem perpendit: ex qua paulatim in invisibilium agnitionem succrescent ad ipsum tandem supremi luminis splendorem contemplandum convalefcit: & sic quod unum lumen & ad multa illuminanda se dividat, ut illuminata omnia ad unius claritatis aspectum, multitudinemque efforetur.

Residentes enim claritatem Patris refunatur, id est, reformantur iterum: hoc est reductio conversi ad illud, unde venimus, in simulum ejus radium: ut in uno lumine unum sumus, qui lecemos ex lumine uno, & non sit discrepantia lucentum, sicut diversitas luminum non est ulla. Claritas autem Patris principalis, & superprincipalis dicitur: quia non solum dignitate, vel causa lucentibus omnibus superior est, sed etiam excelsior natura. Et hæc claritas quia non materialis sed spiritualis est, & spiritualiter lucet, idcirco non nisi immaterialis tantum oculis videri potest. Quos oculos etiam non trementes, id est, sanos & perspicaces, & irreverberatos esse necesse est: ne lippient acie tantum lumen intuentes, tenebras sibi ex ipsa claritate inducant. Merito autem per claritatem Angelorum per sacra eloquia contemplatum, ad divini Patris claritatem illuminarum: quia & ipsa nobis Angelorum claritas à claritate Patris per eos ad nos descendente ex sacra eloquii revelatione manifestatur.

Quomodo luce divina contemplandæ sint creature, praesertim superiores, & spirituales, dicitur Refolut. 36.

Quomodo etiam ex cognitione illarum ad DEI contemplationem ascendere debemus: diximus in I. p. q. 7. & 8.

Documentum 4.

Neque possibile est aliter nobis lucere divinum radium, nisi varietate sacrorum velaminum anagogice circumvelatum, & iis, quæ secundum nos sunt providentia paterna connaturaliter, & proprie preparatum.

Exp. Hugon. Sacra velamina, in quibus nobis radius divinus lucet, sunt mystice in sacro eloquio descriptiones, quæ visibles adducunt formas, & similitudines invisibilium ad declarationem. Quibus videlicet velaminibus ipse radius divinus anagogice circumvelatur. Anagoge enim (sicut dictum est) ascensio mentis, sive elevatio vocatur in contemplationem supernorum. Anagogica igitur circumvelatur, quia ad hoc velatur, ut amplius clarescat; ad hoc tegitur, ut amplius appareat. Eius igitur obumbratio, nostris est illuminatio, & ejus circumvelatio, nostris elevatio. Quemadmodum insinuī oculi solem nube testum libere conspicunt, qui consuncit ejus lumen intueri non posunt: sic & divinum radium lippientibus mentis oculis lucere impossibile est: nisi varietate sacrorum velaminum circumvelatum, & preparatum providentia paterna connaturaliter, & proprie iis quæ secundum nos sunt.

Nisi enim providentia paterna nobis ineffabiliter bogitare in hoc providisset, oculis nostris bis lumen

divinum lumen ipsius omnino lucere non posset; & id, circa patrem & pro providit nobis, ut ipsum lumen prepararet nobis, & coaptaret in quæ secundum nos sunt, rebus, & similitudinibus, & formis: & sic connaturaliter & proprie, hoc est secundum naturam nostram, & proprietatem eorum, quæ natura nostra sunt, preparatum, & coaptatum ostenderet nobis. Conformat se nostris, ut per nostram innotescat nobis, ut ea quæ connaturalia sunt, & propria nobis, in demonstrationem proposita facilius intelligantur a nobis.

Quando & quomodo necessaria sunt imagines sensibiles ad contemplationem, & an deatur contemplatio pura sine illis? diximus 1. p. q. 4. & 5.

Reliqua hujus capituli documenta mystica in predicta coincidunt, & de omnibus videatur Resolut. 3. 8. & 4. 8. & 8. 2.

CAPVT II.

Quod pulchre divina, & caelestia etiam per dissimilia symbola manifesterantur.

IN hoc capite docet S. D. Scripturam sacram rebus etiam vilibus representare caelestia, non solum propter imbecillitatem nostram, sed ut sacris enigmatis recondant arcam vicitatem.

Duplex est modus manifestatio mystica: unum per similes imagines sacram figurarum; alterum per omnimodam dissimilitudinem. Aliquando DEUM elucidant ut verbum, mentem, substantiam, sapientiam, existentiam, lucem, & vitam, quæ quidem similitudines magis congrue sunt quam materiales figurae. Aliquando vero dissimilibus elucidacionibus celebratur, dum invisibilem, infinitum, incomprehensibilem vocant, ex quibus non quid est, sed quid non est significatur: hoc autem magis ipsi proprium est.

Absuntas etiam similitudines magis mentem elevare ne imaginibus inhærendo acquiescamus: cum in nobilioribus formis erent aliquiputantes naturas caelestes vires quoddam militantes, fulgore decoros &c.

Ex omnibus autem aliquid boni colligendum esse. Nam vis irascibilis quæ est in animalibus, quando tributum Angelis significat masculum eorum rationem, immutabilemque statum in deiformibus istis immobilibusque sedibus firmatum. Vis concupisibilis divinum amorem. Similiter explicanda est in eis ira, impotentia, irrationalitas &c.

DEUM denominati in scripturis aliquando à summis rebus, ut appellando solem justitiam, stellam matutinam; aliquando à rebus mediis ut ignem, aquam, ventum &c. aliquando ab infimis ut lapidem, leonem, verem &c.

Hoc caput citans D. Thom. in summa Theolog. dicit 1. p. q. 13. a. 3. ideo nomen boni, sapientis &c. verius removeri à DEO, quam prædicari: quia id quod significatur... non convenit DEO eo modo, quo nomen significat, sed excellentiori modo. Etiam 12. ideo af-

firmationes esse DEO incompactas, seu inconvenientes, quia nullum nomen ei convenit secundum modum significandi: Et q. 54. a. 3. quod Dionys. dividet Angelos in substantiam, virtutem, & operationem, quia aliud in eis est substantia, aliud virtus, aliud operatio. Illud etiam citat 1. Sent. dist. 4. q. 2. a. 1. & d. 22. q. 1. a. 1. Sent. dist. & 2. & d. 34. q. 3. a. 1. & q. des. de pot. q. 3. a. 4. 4. q. 2. a. & q. 7. a. 5. & q. 9. a. 7. Item 1. &c.

Documentum 5.

Vnde artificialiter Theologia poetica sacrificationibus in non figuratis intellectibus visa est: nostrum animum revelans, & ipsi propriis, & connaturali reductione providens: & ad ipsum reformatu analogicas sanctas Scripturas.

Exp. Hug. Ach diceret propterea ipsæ formationes caelitium ordinum in sacro eloquio diligenter inspicienda sunt, ut nostrum animum ad invisibilium cognitionem per haec sensibilia & nota revelarent, id est, illuminarent &c. ut nuda & aperta facie caelestia completeretur: & ipsi animo propria, & connaturali reductione providens, ut videlicet reducatur ad invisibilia cognoscenda instructus per ea, quæ connaturalia & propria illi sunt: & ad ipsum animum reformatum, vel coaptans, sive contemplans sacras Scripturas analogicas: ut prius nostri nobis conformatae ad nos descendentes: & postea ad superiora reducendo illuminatos sublevarentur.

Nota quod in figuratis & imaginariis representationibus rerum spiritualium accommodat se DEUS captiuo nostro: secus ergo esset cum supra nostrum modum humanum elevatur. Videatur Refolutio 37.

Documentum 6.

Duplices est sanctæ manifestationis modi: unus Modus quidem quasi consequens proper similes prove. Manifestationum sacrarum figurarum imagines: alter vero stations propter dissimiles formarum facturas in omnibus in duplex consequens, & indecorum conformatus.

Itaque calendam superessentialis divinitatis beatitudinem manifestatarum eloquorum mysticæ tradiciones: aliquando quidem ut rationem, & intellectum, & essentiam laudent &c. aliquando vero dissimilibus manifestationibus ab ipsis eloquitis supermundane laudant, et in invisibilem, & infinitam, & incomprehensam vocantibus: & quæ, ex quibus non quid est, sed quid non est, significatur. Hoc enim ut existimat, potentius est in ipsa. Quoniam quidem, ut occultæ & sacerdotales traditio subintroduxit: hoc quidem non esse secundum quid eorum, quæ sunt, eam vere dicuntur. Ignoramus autem super essentiam ipsius & invisibilem, & ineffabilem infinitam.

Exp. Hug. Sanctæ manifestationis, quæ fit per Scripturas, duplex est modus: unus quasi consequens, id est, conveniens & decens: in quo signa lignatarum veritatem per consimilem proprietatem sequantur &c. Alter modus est conformatus in omnino inconsequens, id est, discrepans & inconveniens &c. Quia igitur duplex est modus manifestationis in sacro eloquio: alter per similia signa; alter per dissimilia formatus: atque etiam divinæ naturæ majestatem

Z 2 z ipsa

ipso sacra eloqua aliquando per similes, aliquando per dissimiles formationes representant supermundane, id est, mystice & spiritualliter. Quando enim per pulchras formas laudatur, secundum speciem hujus mundi laudatur, id est, dicitur secundum aliquid, quod est ipsum per quod laudatur. Quando vero per dissimiles, & a se alienas formationes laudatur, supermundane laudatur quoniam nec idem esse dicitur, nec secundum id, sed supra id totum aliud, per quod laudatur, &c.

Hoc enim ut existimo potens est ipsa. Hoc videlicet ex quo non quid est, sed quid non est significatur, potens, id est, efficacius est & magis proprium & expressum in ipsa: quoniam qui dicit quod non est, dicit quod aliquomodo potest intelligi: qui autem dicit quod est, dicit quod nullo modo potest comprehendendi &c.

Triplex est autem triplex oculus, oculus carnis, oculus rationis, oculus contemplationis. Oculus carnis apertus est, oculus rationis lippus, oculus contemplationis clausus & cæcus. Oculo carnis videtur mundus, oculo rationis animus, oculo contemplationis DEUS. Oculo carnis videt homo quæ sunt extra se; oculo rationis quæ sunt in se; oculo contemplationis quæ sunt intra se, & supra se. Ergo DEUS, quod est, incogitabilis est, sed hominum & humana rationi, quæ non percipi nisi quod novit, vel secundum id quod novit, quod est in se, vel extra se. Qui autem spiritum DEI in se habent & DEUM habent, hi DEUM vident: quia oculum illuminatum habent, quo DEUS videbitur, &c.

Cognitio Nota magis propriam esse cognitionem Dei magis DEI per negationes quam per affirmations, per negationes quia faltem intelligitur quid non sit.

Triplex oculus est in homine, carnis, rationis, & contemplationis, & iste cæcus est, nisi a DEO illuminetur.

Videatur Resolut. 10. & 41.

Documentum 7.

Oportet etiam intelligere concupiscentiam desiderium esse, tendens ad illam puram, & sublimissimam claritatem, & ad invisibillem, & formificam pulchritudinem aeternam, veram, & invisibilis societas. Et veluti potentiam suscepit quidem in sufficientia, & in conversibilitate: & a nulla affligitur virtute per inconsumum, & immutabilem divine pulchritudinis amorem, & universalem revocationem in id, quod vere est appetendum.

Exp. Hug. Hic per concupiscentiam amorem divinum intelligere oportet, & desiderium immaterialitatis & divinitatis supra rationem: quia plus amari potest quam investigari vel intelligi &c. cuius amor & cælus est, quoniam corruptionem amanti non ingeri; & impassibilis, quoniam siaviter reficiens desiderantem non affigit. Quæ videlicet pulchritudo formifica dicitur, quoniam sibi conformat conversos ad se ut pulchri fiant, amantes pulchritudinem veram, non sicut in carne, & secundum carnem: ubi amator pulchritudinis turpis esse potest. Illic autem qui amat possidet, & a se incipit, qui habere diligit. Talem ergo amorem & tale desiderium in concupiscentia spiritualium accidivit.

Cur pulchritudo formifica dicatur.

norum intelligere oportet &c. idcirco excipit, sive accipit in sua sufficientia, & conversibilitate ad DEUM, quasi potentiam quandam sine excellentiam, & firmitatem, ut affligi omnino non possit ab aliqua contraria virtute, vel violencia, vel fortitudine. Nullus enim laeti potest, vel affligi nisi in eo, quod diligit: & propterea qui illum solum diligit, quod afferri non potest, laeti omnino non potest &c. & hoc quidem ei conferunt per inconsumum & immutabilem divine pulchritudinis amorem, & universalē revocationem in id, quod vere est appetendum.

Quia enim in illis amor DEI inconfusus est, seu impermixtus, & purus; idcirco desiderium eorum ad diversa non scinditur. Et quia immutabilis est, ab eodem non flebitur. Et quia universaliter revocantur, & colliguntur in id, quod vere est appetendum, nulla exteriori violentia turbatur.

Nota DEUM plus amari posse quam cognoscere: & qui DEUM amat DEUM habere in se.

Unde quia DEUM amat à nullo potest, vel affligi.

Quod camen intelligitur de amore inconfuso, seu impermixto. Videatur Resol. 10. & 76.

CAPVT III.

Quid est Hierarchia, & quæ per Hierarchiam utilitas.

Dicit S. D. Perfectionem Hierarchie consistere in DEI imitatione, & cooperatione. *Quid est* Functionesque ejus esse expiare, illuminare, hierarchia, perficere.

Qui purgantur puros debere effici: qui illuminantur divino lumine repleri ad contemplativum statum, & virtutem evendos; qui perficiuntur ab imperfectione translatos perfectivæ scientiæ participes existere.

Denique quales debeant esse expiatores, illuminatores, & perfectores.

Circa predicta dicit D. Th. s. p. 2. 106. a. 1. quod secundum modum illuminationis accipienda sit purgatio, & perfectio. Et q. 108. a. 1. Hierarchias Angelorum non distingui quantum ad cognitionem DEI, sed quantum ad rationes rerum creatarum, & a. 2. ordinem ut comprehendi diversos gradus constitutæ Hierarchiam, non tamen quatenus ordo est gradus unus, & in supplem. 3. p. q. 37. a. 1. nihil esse divinius quam eis DEI cooperatorem, & q. 72. a. 1. inde probat sanctos cognoscere orationes nostras in celo.

Et in 2. diff. 9. q. 1. a. 1. probat definitionem Hierarchie traditam hic a S. D. esse optimam. D. Thom. Et at. 2. quo modo unus Angelus alium purget. consensu. Videatur etiam diff. 10. a. 1. & 2. & q. disp. de exp. q. 2. art. 3. & de Malo q. 7. art. 3. & de verit. tentia q. 9. art. 3.

Documentum 8.

Est enim unicuique hierarchiam fortientium perfectio: hoc est secundum analogiam in DEL imitationem ascendere, & omnium divinum (ut eloqua aiunt) DEI cooperatorem fieri, & ostendere divinam in se ipso actionem: secundum quod possibile est relatum.

Exp.

Exp. Hug. Hæc est perfectio unicuique ordinis, scilicet hæc persona omnium hierarchiam fortiorum ascendere: videlicet secundum propriam analogiam, id est, modum & mensuram in DEI imitationem, & fieri cooperatorem DEI (ut eloquia aiunt) divinus omnium, id est, quo nihil divinus, vel omnium divinus fieri cooperatorem DEI, id est, quo nihil magis divinos facit quam DEI cooperatorem fieri: & ostendere in se ipso divinam actionem relucentem: ut scilicet ad alios relucendo transfundat per exemplum operis, quod primum percipere meruit per donum occulte aspirationis. Sic ergo perfectio constat hierarchia, ut qui purgantur purgent; & qui illuminantur illuminent; & qui perficiuntur perficiant.

Not. Nihil divinus & perfectus in nobis perficitur nisi per DEI imitatores & cooperatores fieri, transfundendo in alios per exemplum operis, quod ab eo occulte receperimus. Videatur Resolutio 11. & 12.

Documentum 9.

Ita est ordo hierarchie: quodam quidem purgari, quodam vero purgare; quodam illuminari, quodam vero illuminare; & quodam perfici, quodam vero perficere: unicuique deiforme adiunctorum qualiter modo.

Exp. Hug. Primum purgantur, postea illuminantur, deinde perficiuntur. Sicut enim illuminari non potest qui non est purgatus; sicut consummari non potest qui non est illuminatus. Quia cognitio veritatis non nisi mundos illuminat; & perfectio virtutis non nisi illuminatis veritate appropinquat &c. Et sic secundum hunc modum uniuersique adiunctiones, id est, ordinis, & distributioni qualcumque modo deiforme, id est, DEI deiformitas & similitudo . . . ut in hoc suo modo & mensura linguli deiformitatem, & DEI similitudinem habeant, qui sunt purgationes mundi, veritate illuminati, bonitate perfecti.

Nota. Purgationem precedere illuminacionem, & utramque perfectionem. Vide Resolut. 11. & 13.

Documentum 10.

Oportet ut existimo purgandos quidem puros perfici omnino, & liberari ab omni disimilitudine confusione. Illuminandos vero reperi divino lumine ad contemplativam habitudinem & virtutem castissimum mentu oculis reducendos. Ex imperfecto restaurandos participes fieri exploratorum facrorum perfectivæ scientie.

Purgatores vero magnitudine purgationis alii tradere ex propria castitate. Illuminatores autem distissime sancta repleti charitatis aportent omnino suum superexcellens lumen in eos, qui digni sunt lumine supervenientes. Perfectores vero tanquam praecipitores perfectivæ traditionis perficiendos sacra istissima solitaria per inspectorum facrorum scientiam.

Expof. Hug. Purgandos sive eos, qui primo loco, sive eos qui medianibus aliis purgationem accipiunt. Liberari ab omni confusione quam vel ignorantia veri, vel concupiscentia mali induxit, illuminandos &c. ut mentis oculis castis & mundis ex praecedentibz purgatione peccati & erroris exilientibus contemplante habent habitus & virtus, habitudinem per mentis puritatem: virtutem

tem autem per contemplationis stabilitatem, ut possint contemplari divina, ex imperfecto &c. ut vera bona, & sacra illa quæ per scientiam perfectam explorant, dilectione sequendo, & sanctitate participando apprehendant: ut sicut per scientiam perfectam perfecti sunt in cognitione, ita per bonitatem perfectam perfecti sunt in participatione.

Purgatores &c. Quorum ministerium est ut per eos alii purgantur ab errore & culpa, oportet tales esse ut magnitudine purgationis sua, id est, munditiae sua, aliis tradant purgationem propria castitate, non alieno sed proprio exemplo purgandorum vitam castificantes. Illuminatores &c. quia qui alios illuminare debent, plus alii lucere debent. Perfectores vero &c. oportet perficiendos sacratissima doctrina per inspectorum facrorum scientiam, tanquam praecipitores perfectivæ scientie. Sacra veraciter inspicit qui habitum per experientiam cognoscit. Sacra veraciter inspicit qui interna bona gustando percepit. Sacratissimam ergo doctrinam haber, qui docet quod sapit: qui instruit quod sentit: qui docet non solum cognoscere verum, sed apprehendere bonum, & amare justum. Quæ traditio idecirco perfectiva vocatur, quia hoc solum hominem ad perfectum dicit, quando bona, quæ per intelligentiam cognoscere non potest, per studium boni operis apprehendit.

Nota quod licet ista ad hierarchicos ordines referantur, possunt spiritualibus accommodari: ita ut purgandus sit ad contemplationem, & perfectionem, perfectissime purgetur, & qui illuminandus plenissime illuminatur, & qui perficiendus in omni bonitate, virtute & opere perficiatur.

Item qui alios debet purgare, illuminare, & perficere, doctrina & exemplo maxime debet purgatur esse purus, illuminatus, & perfectus: de quo vide Resolut. 12. & 16. &c. 26.

CAPUT IV.

Quid significat Angelorum cognominatio.

Quid significat Angelorum cognominatio.

Docet hic S. D. naturam illam esse proximorem divinitati, quæ multipliciter eam participat. Angelos maxime DEUM participant: & ita dici quia primum à DEO illuminantur, & per ipsos nobis revelationes transmituntur. DEUM in se neminem videre, sed apparet in ruisse Sanctis per via quædam sacra, & iis qui hac vita ea videbant congruentia, quas Theophanias seu sanctis apud DEI apparitiones vocamus. Quæ viæ sibi pareret per ministerio Angelorum, ut per superiora infra quædam sibi libet Hierarchiam habere suos ordines, primos, eti. medios, & extremos. Myllerium Christi per Angelos nuntiatum Zacharia, Maria, & Joseph & pastoribus, immo Christo multa per Angelos nuntiata, ne humanitatis ordinem refugeret.

D. Th. citat hoc caput 1. p. q. 13. a. 3 ut dicat nomina negari à Deo, quia significatum non convenit illi eo modo quo nomen significat. Et q. 57. art. 1. ex eo quod Angeli plura participant de Deo, infert res materiales in illis præexistere simplicius & immaterialius quam in se ipsis. Et q. 108. art. 3. in uno ordine esse plures Angelos qui simpliciter non sunt aequalis sed in illis inveniri

veniri primos, medios, & ultimos. Et q. 111.3.1. homines illuminari per Angelos, quia ab illis accipiunt revelationes quae sunt illuminationes.

Et 1.2. q. 3.2.7. Angelos illuminare hominis ut ministros, & q. 98. art. 3. legem datam esse à Deo per Angelos quia divina debent ad nos deferri per illos. Et q. 111. ar. 1. ordinem rerum consistere in hoc, quod quadam per aliam in Deum reducantur. Et 2.2.q.2. a.6. revelationem divinam quodam ad inferiores pervenire, ut ad homines per Angelos, & ad inferiores Angelos per superiores. Et 3. p.q. 10. a.4. potentiam animæ esse infra potentiam intellectivam Angeli. Et q. 12. a.4. Christum fuisse formati-
nibus Angelicis subjectum non ratione sui, sed eorum qua circa ejus incarnationem agebantur, & q. 20. a.1. divinam naturam esse essentiam bonitatis, & q. 27. a.5. Angelos quia Deo propinquiores magis participare de bonitate divina, & q. 30. a.2. quod mysterium Jesu primo Angeli edocti sint, & q. 55. a.1. à Deo immediate superioribus Angeli fieri revelationes. Et idem etiam a.2. & in supplem. q. 77. a.2. De quibus item. Sent. d. 17. q. 1. a.1. & in 2. dist. 9. q. 1. a.1. & dist. 1.2. in expos. & q. 1. a.3. & q. disp. de Malo q. 3. a.4. & de verit. q. 10. a.1. & q. 11. a.3.

Documentum II.

Cognominatione Angelica selectum digne facta sunt: eo quod primo in se ipsas edunt divinam illuminationem, & per se in nos deferunt, quæ supra nos sunt manifestations.

Expos. Hug. Angelus quippe nuntius inter-
preatetur. Qui ergo acceptam gratiam aliis mi-
nistrandeo deferunt, auctoris gratia nuntii sunt.
Sed sunt nuncii alii priores, alii posteriores. An-
geli enim qui primo percepunt, & ad homi-
num cognitionem deferunt primi nuntii sunt,
iphi vero homines cum gratiam perceptam alii
prædicando, & annuntiando deferunt, nuntii
quidem nominantur, sed non primi.

Nota, eos qui acceptam gratiam aliis com-
municant doctrina, & exemplo, Angelos ap-
pellari. Videatur Resolut. 10.

Documentum 12.

Sanctæ factæ sunt Theophanias secundum quasdam sacras manifestations decentes DEV.M: & per mani-
festations visionum proportionalium videntibus.

Quid sit Theophania. id est, divina re-
velationes sanctæ factæ sunt, non ut mens humana
in carne mortali ad incomprehensibilem natu-
ram contingendam immediate accederet: sed
factæ sunt secundum quasdam factas manifesta-
tiones, sive visibilium formatum extrinsecus
sensui adhibitis, sive imaginationum secun-
dum visibilia intrinsecus animo ingestas, sive
alio qualicunque modo altiori spiritualiter hu-
manæ rationi impressas, tali convenientia co-
aptatas ut ipsum DEUM, de quo factæ erant de-
cererent: & iphi quibus siebant, videntibus se-
cundum proportionem uniuscujusque & capa-
citatem congruerent.

Nota visiones sive extrinsecas, sive imagina-
tivas, sive intellectuales fieri secundum conve-
nientiam, & dispositionem recipientum. Vide
Resolut. 53.

Documentum 13.

Angelus pastores tanquam multorum reddit, &
silentiо purgatos evangelizavit: & cum eo
multitudine exercitus caelesti illam valde laudabilem
tradebant in qui in terra sunt, doxologiam.

Exp. Hug. Purgatos séparatione multitudo, Exposi-
tio, & tumultus: & purgatos etiam silentio, id
est, quiete mentis, & pace interna sunt in hoc ipso
digni Evangelico fieri eloquio... unde pau-
latim crescente gratia post unius evangeliza-
tionem caelestis exercitus multitudo auditur.

Nota quietem, & solitudinem valde condu-
cere ad divinas illustrationes recipiendas.

Et per receptionem priorum disponi am-
mos ad ulteriores. Vide Resolut. 8. & 53.

CAPUT V.

Quare omnes celestes essentia communiter
Angeli dicuntur: & specialiter propriæ
præter quam primi & secundi ordi-
num habent agnomina-
tiones.

R esolvit S. D. quod licet hoc nomen parti-
culariter pertineat ad infimum ordinem,
eo possunt generaliter omnes appellari: tum
quia divina mysteria quæ nobis Angeli ordinis
inferioris enuntiant receptorum à superioribus
cum proprietates & perfectiones interiorum in superioribus perfectius inveniuntur, &
non è contra.

Citatur à D. Th. 1. p.q. 1. a.10. quod ex nova S. Iohna figura ut futura gloria. Et q. 106. a.3. hanc est legem divinitatis immobiliter firmatam ut 10. a.10.
inferiora reducantur in DEUM per superiora. Et q. 108. art. 2. quod in qualibet Hierarchia ordi-
nes distinguuntur per diversos actus & officia.
Et ar. 5. nomen commune remanere infimo ordi-
ni quasi proprium. & q. 113. a.2. quod licet idem
unus Angelus infimus si proximor homini, 113. 11.
potell homo ab aliis illuminari.

De quibus etiam in 1. Sent. dist. 17. q. 1. a.4.
& q. des. de pot. q. 6. art. 7. & de malo q. 3. a.7. &
q. 9. a.5.

Nullum tamen mysticum documentum
hinc peculiariter erimus, quia doctrina hujus
capitis magis ad scholasticos spectat.

CAPUT VI.

Quæ sit prima celestium essentiarum dispo-
sitionis: quæ media; & ultima.

Dicit DEUM solum cognoscere quæ ad om-
nes ordines Angelorum spectant. In illis
que esse novem ordines, quas Magister suus
Paulus in tres ternarias distributiones dilinxit,
qua dicuntur tres Hierarchia. In 1. Throni,
Cherubim, & Seraphim. In 2. Potestates, Do-
minations, Virtutes. In 3. Angeli, Archangeli,
Principatus.

D. Tho. citat hoc caput 1. p.q. 56. art. 1. ubi sibi objicit Dionysium dicentem, quod Angeli arguit
ignorant proprias virtutes. Et responderet hanc si
literam antiquam, esse correcitam per novam,

licet

licet non caret solutione, & q. 5. a. 5. Nescientiam non esse in Angelis respectu naturarium, sed supernaturalium, & q. 106. art. 2. purgationem Angelii ab alio Angelo non esse in voluntate, sed in intellectu. & q. 108. a. 3. nos non cognoscere Angelos & corum officia perfecte. & 3. p. q. 22. a. 1. Sacerdotes vocari Angelos, quia mediant inter Deum & homines. Item in d. 2. a. 2.

Item 3. non cognoscere Angelos & eorum officia perfecte. &c. p. q. 22. a. 1. Sacerdotes vocari Angelos, quia medianter inter Deum & homines. Item p. q. 22. a. 1. a. 2. 3.

CAPVT VII.

*De Seraphim, Cherubim, & Thronis, hoc
est de prima Angelorum
Hierarchia.*

Dicit Seraphim idem esse ac incensores, five calefacentes: Cherubim copiam cognitionis, vel effusionem sapientiae: Thronos sublimes, & excelsos. Agit de dignitate & perfectione primarum Hierarchiarum. Inferiores dicit initiari & illustrari a superioribus; supremos vero à Deo. Et primam Hierarchiam Dei laudibus esse intentan.

*S. Thom. D.Thom,citat hoc caput i.p.q.12.art.8.&c.
1.p.q.12. ex eo quod Angeli inferiores purgantur a su-
perioribus nescientia, infert non omnia in Deo
videtur ab omnibus. & q.57.art.5. ex eo quod
Scriptura inducat aliquos Angelos ad Iesum
questionem facientes, infert illos non cog-
noscere omnia mysteria gratia aequaliter. & q.
106.12. ex eo quod Seraphim dicantur incen-
dentes, non sequitur posse mutare voluntatem
alterius, sed inducere ad amorem Dei per mo-
dum studientis. & a. 4. ex eo quod Angeli que-
rant, quis est iste rex gloriae? non lequitur non
cognoscere aliquomodo mysterium incarnationis,
sed quod non ita pleni sicut superiores. &
q. 107. art.1. ex eodem loco probat inferiores
Angelos loqui superioribus. & q.108. quod
Angeli t. Hierarchia cognoscant rationes re-
rum ut procedunt a primo principio. & a. 2. in
qualibet hierarchia esse tres ordines, quia est
facer principatus, in quo debet esse ordinum
diveritas. & a.5. quod propria nomina singu-
lorum ordinum proprietates eorum designant.
& a.6. quod in 1. hierarchia Seraphim sint pri-
ni, Cherubim medi, Throni ultimi: in 2. Do-
minationes primi, Virtutes medi, Potestates
ultimi: in 3. principatus primi, Archangeli me-
dii, Angeli ultimi.*

Idem I. Et I.2. q. 2.8. art. 5. ex eo quod Dion. ponit proprietates amoris calidum acutum, superferrens, non sequitur quod sit passio letitia, nisi de

Confir- hominis vel Angeli ab alio esse per modum in-
matur structionis. & 2. 2. q. 2. a. 6. ex eo quod revelatio
hec do- divina ordine quadam perveniat ad inferiores,
cina ex infert debet superiores habere pleniorum no-
diversis titiarum de credendis. & a. 7. ex eo quod Angeli
Authori- quæsierint, qui est ille qui venit de Edom : non
tibus sequi eos non cognovisse aliquomodo myste-
Angelici rium Incarn. & 3. p. q. 12. a. 4. ex eo quod supre-
Dœc. mi Angeli ad Jesum questionem faciunt, infert
Christum non accepisse scientiam ab Angelis,
& q. 13. a. 2. licet anima Christi moveat Ange-
li.

los illuminando, non tamen hoc habet ex natura anima. & q. 30. art. 2. licet Mater Christi sit superior Angelis in dignitate, non tamen quantum ad flatum praesentis vita, quatenus non erat comprehensor, & sic poterat illuminari ab Angelis. & q. 59. a. 6. ex eo quod anima Christi Angelos illuminavit, debet & potest de illis judicare. & q. 67. art. 1. sicut ex nominibus ecclesiis ordinum infert Dion. eorum officia, ita ex nominibus ecclesiasticorum ordinum potest inferre.

Citat etiam in 1. dist. 37. q. 3. a. 1. & in 2. d. 9.
q. 1. a. 7. & d. 10. q. 1. a. 1. 2. 3. & q. disp. de veri-
tate q. 9. a. 3.

Documentum 14-

Mobile enim semper eorum (sc. spirituum prima
in hierarchie) circa avina, & inessabili, & ca-
lidum, & acutum, & superfervidum intenta, & for-
san intima & reflexibilis semper motionis: Et suppo-
sitorum reductiva & activa exemplarivum tanquam
realis similitudinis illa, & resuscitans in finitem caliditu-
tem, & genem calitatem, & holor ausle paragratuum, &
circumvelatum, & inextingibile: habent emque sic
semper luciformem, & illuminativam proprietatem
omnis tenebrae obscuratio[n]is persecutricem, &
manifestatricem, Seraphim nominatio, aut manife-
statio docet.

Exp. Hug. Fator quod verba audiri aut
non homini dicta, aut non dicta ab homine... *Expositio*
..... Mobile inquit, quia vita; *incessabile* quia
perpetua; *calidum* quia amor; *acutum* quia
sapientia. & totum hoc una dilectio est.
Qui non diligit manet in morte, ergo dilec-
tio vita est: & qualis vita? *charitas* nun-
quam excedit: ergo vita perpetua est dilectio...
Mobile amor est *lucis* & *calidum*: *nonne cor*
nostrum ardens erat in nobis dum loqueretur nobis
in via? Ambulabant enim & movebantur im-
patientia dilectionis acti: quia si flarent non
amarent. Quia enim ambulabant, mobile
habebant: & *calidum* quia ardebant: *acu-*
tum autem non habebant, quia non cognosce-
bant. Quia tamen prius dilexerunt postea cog-
noverunt, ut *acutum* in dilectione esset sicut
& *calidum*. Pruis *calidum*, postea *acutum*:
quemadmodum prius *mobile*, postea *incessabi-*
le: ut *mobile* ad *inquietudinem* exciter, *incessabi-*
le ad *perverteriam* confirmaret: *calidum*, ut
sensum vivificet: acutum autem, ut penetret ad
comprehensionem.

Significat enim acutum impetum quendam amoris, & vehementiam desiderii ardenter ferentis se in amatum, & intrantis, & penetrantis, ut ibi sit, ubi est ipsum quod amatur, cum ipso, & in ipso: ut non solum ab ipso calidum sit, sed transeat acutum in ipsum. Poterat enim calidum esse, & quasi a longe calefieri: cui hoc satis esset amare ita absentem, & praesentem non videre, vel praeferendum possidere. Sed non erat amor hierarchie perfectus, neque amabilis multum, nisi acutum faceret sibi, & transiret omnia, & penetraret, donec ad dilectum perveniret, imo potius in dilectum ieret. Si enim in dilectum non vadis, adhuc foris amas, neque acutum habes dilectionis. Sed hebes & torpens divisus

manes, & extra illum, ut unum non efficiari. Amor autem unum se facere vult cum illo, & idcirco penetrat omnia, & appropinquat quantum potest, ad unum ipsum. Considera modo quomodo acutum habebant amorem, de quibus dictum est: *ubi erat impetus spiritus, illuc gradiebantur; impetus namque ipse acutum fuit, sicut & liquidum in alio loco acutum nominatur dilectionis.* Nam & ipsum liquidum penetrat sicut acutum: & non cessat donec ad interiora pervenerit: ideo ait: *anima mea liquefacta est, ut dilectus loquutus est: quiesci illum.* Propterea enim qualivit illum, quia liquefacta est ad illum: nisi enim liqueficeret ad illum, non curreret post illum, sed dura stare, & non intraret: sed nondum statim invenit, donec pervenit. Ideo incessabile necessarium erat ut intraret, & penetraret, & diceret tenui illum nec dimittam donec introducam &c. Ergo ipse ad te intrabit, ut tu ingrediaris ad ipsum. Tunc enim tu intras ad ipsum, quando ipse ad te ingreditur. Quando amor illius cor tuum intrat, & penetrat, & ad intimum cordis tui dilectionis illius pertinet: tunc intrat in te ipse, & tu quoque intras te ipsum, ut ingrediaris ad ipsum. Propterea acutum habet & liquidum penetrans omnia, & impetus sequens ardoris desiderii sui: non diffimulare valens donec ad amatum perveniat, & eo ipso amplius adhuc sitiens intrate in ipsum, & esse cum ipso, & tam prope, ut si fieri possit, hoc idem ipsum sit quod ipse.

Si ergo tale est calidum & acutum dilectionis: quale putas est, quod sequitur: *superfervidum?* Nostis enim quomodo id quod fervet quadam caloris, & incendiī sui violentia jaētatur extra se, & tollitur supra se: & facit motionem magnam ex subjecta & invisibili aestuatione concepti fervoris &c. Movetur ergo calidum ad acutum, deinde promovetur acutum ad superfervidum. Quod enim prius acutum fuit, & liquidum in dilectione obstantia alia penetrare valens, superfervidum sit jam, & bulliens in se ipso stare non valens. Acutum enim est amoris, cum omnia transundo despicit: superfervidum autem cum etiam semetipsum contemnendo relinquit. Neque enim vere solum DEUM appetet, si vel semetipsum cum illo amaret. Fit ergo miro quadam modo, ut dum per dilectionem ignem in illum sustollitur, qui est supra se: per vim amoris expelli incipiat, & exire etiam a se, nec se cogitat dum illum solum amat. Sed quomodo hoc assignare poterimus in illis supercessibus naturis, quibus eadem est vita quod es-
tentia? &c.

*Effectus
dilectionis
nu quo ad
proximit.*

Sequitur & suppositorum reducitur & activa exemplativum. In superiori expressit virtutē dilectionis vera in DEUM: nunc subsequenter ostendit ejusdem dilectionis vim, effectumque ad proximum. Motio igitur dilectionis, qua illic ad superiora intenta, & intima, & inflexibilis dicitur: hic ad tuposita & inferiora reducitur, & activa exemplativum nominatur. Motus enim ille, qui in superiori est contemplatio, in inferiori est operatio. Ad superiora tendit, ut in eis quietat: ad inferiora tendit, ut ea ad se reducat. Sursum ergo charitas moveret, ut illic maneat: deorum ut redeat. Propterea motio charitatis

in superioribus ad inferiores reducitur, & activa dicitur. Reductiva in eo quod illos ad creatorem suum eodem igne charitatis succendens convertit. Activa in eo quod illos accepta claritate illustrans ad ipsius voluntatem componit. Reductiva est ergo subectorum quia illos ad superiora trahit: activa quia illos in inferioribus disponit. Reductiva ut ad DEUM tendant, & activa ut secundum DEUM incedant. Hujusmodi ergo motionis exemplativum est forma illa dilectionis, in qua exemplo superiorum subjectis ostenditur, quanto affectu charitatis, & secundum DEUM incedere, & ad ipsum debeat inhiare. Sive ut in legatur, exemplativum subectorum, id est, quod subjectis in exemplum proponitur: reductiva, & activa adverbialiter pronunciatis eodem sensu manente.

Quod autem ait *recaſſans & reſuſci-
tans, non ita intelligendum est, quali prius
extincti & mortui, iterum accendantur,
& vivificantur? sed quod per dilectionem de-
super venientem ad eadem rursus que ſur-
sum ſunt amanda, & experenda exciten-
tur. Per ignem ergo dilectionis quā ſe-
taſeſt, & reſuſcitantur, in quibus ac-
cenſa dilectionis flamma ad illa rurſum a-
munda reducitur, à quibus prius, & pri-
cipalius amantibus in ſuſtantibus & ſub-
jectos amatores oriebatur.*

Omnia ergo hæc docet cognominatio Seraphim sive manifestatio &c. Docet etiam ipsa cognominatio Seraphim igneum calitum, & holocauste purgativum, & circumvelatum, & inextingibile. Quod in ipsis est primum calitus, sive diuinus descendens in ipsis: deinde ab ipsis ut ardeant, & succendant, purgentur & purgant, revelentur & revealent. Docet etiam ipsa cognominatio Seraphim luciformem & illuminativam proprietatem eorum habentem ſe ſemper ſic, id est, uno eodemque modo, ac ſine varietate permanentem, & persecutricem omnis tenebroſa obſcurificationis, ut ad ipsam non accedat: & manefatricem, ut extra ipsam non la-
teat &c. Hæc Hugo.

Hoc documentum Seraphicum applicant Myſtici hominibus Seraphice viventibus, in quibus amor etiam eſt mobilis, incessabilis, calidus, acutus, superfervens, de quibus gradibus amoris Vide Refolut. 78. & 88.

Et de amore proximi reducitur, & activa, Vide Refol. 80.

Documentum 15-

*Communicatio IESU ſimiliter digne facta (sc.
Angelicas seu cherubicas ſubtantias) non
in imaginibus ſacreficta formative figurant deſificam
ſimiliudinem: ſed ut vere ipſi approximantes in pri-
ma participatione ſcientie deſificum ejus lumen: &
qua à DEO ſimile ipſi ſubtantialiter donatum eſt.
Communicant autem bujusmodi (ut poſſibile eſt) in
prooperatice virtute deſificis ipſis, & humana virtu-
tibus.*

Exp. Hug. Non ſolum, inquit, divinitatis contemplationem, & cognitionem percepere me. Rerum Hug. ruerunt: ſed illius etiam ſalvationis, qui in humanitate JESU perfecta eſt, communione, & cognoscendo, & participando digna facta ſunt.

Communi-

Communicaverunt enim IESU: mysterium incarnationis ejus, & antequam fieret praedicendo, & cum fieret administrando, & postquam perfectum est, homini ad eternitatem reparato in eadem beatitudinis societate congaudendo. Quam divinam contemplationem fine aliquibus figuris immediate ab ipsa divinitate illuminata percepunt &c.

Unde colligunt Mylici, quod sicut Angelividēnt mysteria incarnationis sine figuris aut similitudinibus, ita potest dari in hac vita visio intellectualis distincta sacrae humanitatis, quin sit imaginaria, ut fuit illa, cuius meminit Seraphica M. cap. 28. vita sua, de qua videatur N. Josephus à IESU MARIA in introitu animæ t.z.l.2. cap. 15. & quæ dicimus infra Resol. 57. & 90.

S. Mater
nostra
Theresa
cap. 28.
sua vita.

Documentum 16.

Perfectas autem similitudines: non ut sacra varietate analyticæ scientiam illuminatas, sed ut prima & supereminentia deificatione repletas, secundum excellensimam & quantum in Angelicæ divinorum operum scientiam.

Expos. Hugo. q. D. non solum puras, & illuminatas cælestes subtantias illas existimandum est, sed etiam perfectas in scientia ex habitu virtutis percepia: non tamen quasi illuminatas, sive eruditæ scientiam, vel disciplinam analyticam, id est, resolutoriam, sacra varietate, id est, multiplici doctrina sacra Scriptura. Non enim sicut homines foris multiplicitate sermonis erudiantur, ut eis per disputationes, & discretiones ea quæ occulta sunt, & perplexa in scientia, ac disciplina resolvantur: sed per simplicem intus contemplationem illuminati accipiunt, ut ab eorum cognitione nihil eorum quæ sciri possint, abscondantur. Hac illa.

Unde dicunt Mylici cum D. Th. non semper sapientes & doctos exire devotos, sed magis illos qui cum sint ignorantes & humiles, illuminantur à DEO per aspirationes, & illustrations interiores, sicut Angeli, sine argumentorum strepitu. De quo N. Josephus à IESU MARIA in Ascens. t.p.l. 3. c. 19. citans hunc locum Dionysii. Vide Resolut. 49.

Documentum 17.

Ipsa autem altissimarum & compactarum sedium omni diligenter exaltari ignominia subjectionis, & ad summum supermundane sumum serenæ, & omni extremitate ineffabiliter in sublimissimum, & circa vere excelsum totu[m] virtutibus incomparabiliter & stabiliter collatum, & divina superadventus in omni impossibilitate & immaterialitate acceptivum & desiratum, & sanctorum in divinas susceptiones aperiuntur.

Expositio
Hugo.

Exp. Hugo. Cognominatio Thronorum celstitudinem significat dignitatem: pro eo quod invisibilis conditor in ipsis sedens, per eos subjecta omnia iudicando disponit. Et propter excellentiam iudicij divini, quod per eos exercetur, ipsis thronos altissimas & compactas sedes nominavit: altissimas propter dignitatem, compactas propter veritatem. Et quia compactum idem est acque conjunctum: junctura autem sedis DEI convenientia est iudiciorum, ut prema cum culpa; gloria cum meritis &c. ipsis

dicit exaltatos ab omni ignominiosa subjectione, & collocationem illorum sive stabilitatem totis virtutibus, id est, omnimoda virtute & inconculca fortitudine: & ineffabiliter longe ab omni extremitate, id est, ultra omnem finem, in sublimissimum, & circa vere excelsum. Vel extrema possunt dici quæ extra sunt visibilia omnia. Et divinitatem desuper eis advenientem accipiunt in omni impossibilitate & immaterialitate, id est, incorrupte, & pure. Quibus enim occulta divinitas per signa exteriora, & figuræ corporales cognoscenda se ingredit, ad ipsos quæ materialiter venit. Et famulariter, id est, obediens se aperiunt, & voluntarie coaptant, ut ipsum DEUM advenientem in se suscipiant &c.

Hinc dicunt Mylici contemplationem fideliæ, seu myltice Theologie etiam acquisitæ platio sedere intellectum non solum Angelicum, sed dei seu etiam Thronis similem, ut enim sit sedes DEI mystica debet proportionari, & conformari cum illo, Theolog. mediante fide. De quo videatur Concord. reddit in Myt. l. 3. c. 5. n. 4. Vide etiam Resolut. 67. & 73.

Angelicum & etiam Thronus similem.

Documentum 18.

Prima hierarchia ab ipsa perfectionis principiæ sanctificata . . . . purgatur, & illuminatur, & perficiatur, ut sit pura ab omni minoratione, vel imperfectione, & ut plena primi lumina.

Exp. Hugo. Tamquam si quereretur, quæ sit ista purgatio: respondet, quod assumptio divinæ scientiæ in animo rationali, & purgatio est, & illuminatio, & perfectio. Purgatio quia ignorantiam purgat; illuminatio quia divina cognitione illuminat: perfectio quia illuminando scientia perfectarum doctrinarum, sive disciplinarum secundum habitum illuminat consummat . . . . Sunt enim quadam quæ tantum investigantur ad cognitionem intelligendi: quadam vero specialiter pertinent ad intelligentiam faciendi. Ad illa necessaria est illuminatio; ad illa perfectio. Non enim perfectum facit cognitionis veritatis, nisi habitus virtutis subsequatur &c.

Hinc dicunt Mylici influentiam illam divinam quæ est participata sapientia, & quæ in purgatione passiva animæ affligitur, simul illas purificare, illuminare, & perficiere. De quo vide Concord. Myt. l. 3. c. 37. à n. 1.

Item non esse securas communicationes divinas, quibus anima validè non proficiat, cum perfectio à virtutibus, & non à cognitione dijudicanda sit. Vide etiam Concord. cit. l. 3. c. 30. Vide Resolut. 31. & 62.

Documentum 19.

Multas quidem & beatus videns pure contemplationes, simploque & immediate fulgore illuminatas, & divino alimento repleta, multæ quidem primo data sustine, solaque domestica & unificativa refectionis unitate, multaque communione DEI, & cooperacione, digna effecta ad eam, ut possibiliter similitudine honorum habitudinum, & actionum: multaque divinorum super posse cognoscens, & divine scientie, & cognitionis in participatione, secundum quod s' est, facta.

Exp. Hugo. Non dici potest à nobis bonum Hugo. illud,

illud, quod illos beatos animos per gaudium
eterna contemplationis juxta se immobiles
tenet, ut ad caducia non efflant, & rursum per
desiderium movens ad se trahit, ut ipsum incer-
fabilis dilectione appetat. Sed ne omnino ra-
ceatur quod protius dici non potest.. Lumen
est & dulcedo bonum illud. Quare lumen:
quia oculos clarescere facit. Quare dulcedo:
quia reficit. Alterum est ad illuminationem,
alterum ad refectionem. Si illuminaris & non
satiaris , magnum bonum est sed non plenum;
si satiaris & non illuminaris magnum item bo-
num est, sed non perfectum. Refectione jucun-
dum facit, quod intus est; illuminatione jucun-
dum exhibet, quod foris est; utrumque ad
gaudium plenum exigitur. Quare ergo refe-
ctionem ut jucundum tibi sit quod in te est:
quare & illuminationem ut jucundum tibi sit
quod extra te est..... Duo sunt enim cogni-
tio & amor: alterum ad illuminationem per-
tinet, alterum ad refectionem: cognitio il-
luminat, dilectio faciat. Gustate & vide quan-
tum suavia est Dominus: in gustu dilectio, in vide-
to cognitio est.

Multas igitur & beatas videntes pure contempl. &c. commendat primo cognitionem in contemplationibus, multis, & beatas pure videntes per illuminationem fulgorum simplicium. Qui sunt simplices fulgores pure illuminationes. Per puras illuminationes venitur ad puras contemplationes. Pura illuminatio est quando veritas per semetipsam concipitur. Pura contemplatio est quando veritas in semetipsa videtur. Quando per subjectam imaginem vel figura veritas addiscitur, non est pura illuminatio; quando in subjecta imagine vel figura veritas cognoscitur, non est pura contemplatio. Neque enim simplicitas esse potest, nisi ubi solum est; neque puritas nisi ubi verum est: simplicitas in solo, puritas in vero. Propterea qui immediate contemplantur, & per semetipsos ad veritatem accedunt, soli simplices illuminationes habent, & puras contemplationes.

*Corolla
ria que-
dam.*

Sequitur *divino alimento repleta* quod est di-
vinum alimentum? *divina refectio;* & ipsa re-
fectio quid est nisi D^es dilectio? . unitas ergo re-
fectionis, & unitas alimenti una est refectio, &
unum alimentum: ergo in mensa D^el non nisi
unum ferentium apponitur. Multa in mundo
sunt & hæc omnia cor hominis satietate non pos-
sunt: unum autem bonum est apud DEUM, &
hoc solum cum percipitur satietas invenitur:
ergo non in multitudine, sed in unitate satietas
est. Propterea peccatrix illa, quia multa dimi-
tenda habuit, non multa sed multum dilexit:
multa dimisit, & multum elegit: in multis pa-
rum, in uno muleum, ipsa vero una & simplex
divina refectio, idcirco *singularis* dicitur, quia
cum aliena dilectione & dulcedine extranea
non percipitur: *domestica*, quia amicis tantum,
& familiaribus præparatur: *unifica*, quia unum
secum efficit omnes, qui se sumendam, & par-
ticipandam concedit.

Sequitur multaque communicatio DEI, & cooperatione. Primum per claritatem cognitionis illuminatur: postea per dulcedinem dilectionis recifitur: ut sic DEO & communiceret in virtute, & cooperetur in actione, sicut scriptum est: si quis diligit me sermonem meum servabit: & Pater meus diligit eum, & ad eum venientius &c.

Sequitur multaque divinorum superpositi &c.
hoc est ipsa suprema hierarchia cognoscens et
multa divinorum, id est, multa de divinis, super-
positi, id est, excellenter super alias hierarchias,
& facta est in participatione, hoc est participes fa-
cta est divina scientia & cognitionis divina
secundum quod fas est illi, id est, concessum.

Ex tota hac doctrina multa colligunt My-
stici: i. qualia sunt gaudia & consolations,
qua accipiuntur in contemplatione, quando
anima recipit passim illuminationem: de
quibus gaudis & gaudiis agit seraphica M.
cap. 23. vita. & manione q. c. 1. ut tenet A.
Concordiae l. 3. c. 24. n. 3.

2. Quid sit pura contemplatio? de qua an detur in hac vita, diximus q.s. M.T.
  3. Quomodo in uno cognito & amato perficiatur contemplatio, & amor.
  4. Quomodo à contemplatione ad virtutum exercitia debeamus descendere.

De quibus videatur Resolutio 47. & 51. &

CAPVT VIII.

*De Dominationibus, & virtutibus, &
potestatisibus, & de mediaeorum
hierarchia.*

Dicitur in hoc capite dominationes dici quia
ceteris Angelis dominantur, & ab omni
oppresione sunt liberae: quatum officium est
servili timore deposito, in DEUM moveri, ei-
que famulari. Virtutes fortem quandam & in-
conculcam denotare virilitatem ad exequenda
munera; quarum officium est instruere Prae-
latos. Potestates inconsumum divinis rebus exci-
piendis ordinem; quarum officium est Angelos
inferiores divina potentia conformatre.

Item quomodo illustrationes transfundantur in inferiores exemplo illius loci Zach. 1.v. 11sq. 22. & Ezech. 9.v. 10. & 12. & Daniel. 3.v. 16. & 1.v. 11. cap. 9.v. 23. &c.

De quibus potest yideri D. Thom. i. p.q.66. cap. 3.
a. 3. ubi ex comparatione primorum Angelorum. 10. &
run, qui habent influentiam super alios qui 12.
mittuntur, licet ipsi non mittantur, dicit celum Daniel
empyreum habere inflatum supra corpora, cap. 3.
qua moventur, licet ipse non moveatur, & q. 16. &c.
106. a. 1. ubi probat unum Angelum illumina Item D.
realium ex auctoritate Dion. hic & q. 108. a. 2. Thom.
in qualibet hierarchia esse tres ordines, & a. 5. diversa
omnes posse dici virtutes ratione communi, & locis he-
a. 6. sequitur ordinem Dionysii in dispositione etatu,
horum graduum, & q. 112. a. 2. quod superiores
Angeli nunquam ad externa mittantur, & c. 4.
quod denominations non mittantur eo quod
sunt majores omni subiectione. Et 1. a. q. 111.
a. 1. quod dentur gratia gratis data, cum ordo
rerum confusat in eo, ut quadam per alia in
Deum reducantur, & 3. p. in supplem. q. 73. a.
3. proprium officium virtutum esse corpora
caelestia movere. Videatur etiam in 1. diff.

CAP. IX.

STATE CHILDREN

CAPVT IX.

De Principiis, Archangelis, & An-
gelis, & de ultima ratione
Hierarchia.

Dicitur Principatum significare potestatem deiformiter Principandi, & gubernandi. Archangeli jure quodam hierarchico medietate sua continere extremos. Angelos res mundanas magis attingere, non rite esse rectores. Quod non proficiamus, nobis, & non Angelis nec DEO imputandum esse. Providentiam DEI esse in omnes.

D. Thom. 1. p. q. 108. art. 2.
 ubi probat in una hierarchia esse plures ordines, & a. q. ad ordinem Principiatum pertinere esse primos in executione eorum quae imperantur, cum ex Dion. sic ductus cum ordine sacro & ar. 6. convenienter in hac ultima hierarchia ponit principatus ut primos, Archangeli ut medios, Angelos ut ultimos. Et 1. 2. q. 98. a. 5. ex eo quod dicat Dion. multos gentiles per Angelos fuisse reductos ad DEUM, colligit potuisse salvare sine observantia legis veteris. Et 2. 2. q. 2. a. 7. ibi obicit eandem auctoritatem respectu necessitatis fidei implicitae vel explicitae incarnationis. Et 3. p. q. 64. a. 7. non ex eo quod Angeli sunt Ministeri superiores hominibus sequitur posse Sacra mentis ministrare.

Similiter 2. Sent. dist. 11. q. 1. a. 2.

Documentum 20.

Neque enim coetiam habemus vitam: neque per providentiam propriam potestatem, divina lumen provide illuminationis revelantur: sed in collectu-
 dum visionum dissimilitudo superplena paterna bonitate lucis donationem, aut omnino non participatam facit, ad eum reformationem non distributam: aut participationes facit differentes: parvas, aut magnas, obscuras aut claras; unius & simplicis, & semper eodem modo se habent, & super expansi sunt alia radii.

Exp. Hugo. Neque enim coetiam &c. voluntas enim rationali creatura dati potest libera, sed cogniti omnino non potest, & sicut in nostra potestate non est, ut divina illuminationis donum offeratur, ita non nisi in nostra potestate est, ut oblatum suscipiat. Nam aliquando & cum nolumus offeratur, sed numquam suscipitur, nisi cum volumus. Et cum volumus, quidem a DEO volumus: quia donum DEI est voluntas bona. Cum autem nolumus a nobis nolumus: quia nolle nihil aliud est, quam non velle: quod deficit boni est ad non esse, & nihil: quod sine ipso factum est.

Itaque divina lumina provide illuminationis: quia per ea DEUS provide illuminat: illa quidem non revelatur per propriam potestatem prouidentium, id est, eorum, qui ex eis acceptis prouidentes sunt: vel provisorum, id est, eorum qui prouisi sunt, vel praedestinata DEO ad illa accipienda. Norandum quod ubi nos revelantur, habemus, alia litera habet obiectum: quae licet diversi sint, ad eandem tandem veritatem affluendam pertinent: ut, sc. ostendatur, quod utrum divina lumina revelantur, an obsecrantur & abscondantur, non in potestate accipientium, sed in arbitrio dantis conatur. Sed tamen quamvis ipsa manifestatio, vel occultatio in eo-

rum potestate non sit: susceptio tamen numquam sit, nisi cum eorum voluntate, quia rationale bonum est quod non potest nisi a cognoscente & volente percipi.

Igitur aut prava voluntate sit, ut omnino repellantur: aut differentia bona voluntatis, ut dissimiliter participantur: hoc est quod dicit, sed intellectuum visionum, hoc est spiritualium oculorum, rationalium, sc. mentium, dissimilitudo facit donationem lucis venientem, sc. de superplena, hoc est de valde plena, & excellenter plena paterna bonitate: illa, inquam donationem facit ipsa dissimilitudo, aut omnino non participantem, & non distributam ad eorum, sc. visionum reformatiorem: aut facit participationes differentes, hoc est parvas aut magnas, obscuras aut claras, unius fontis alia radii, & simplici, & semper eodem modo se habent, & super expansi.

Hinc colligitur revelationes & illuminationes divinas ut tiant nobis, non pendere a nostra voluntate, bene tamen ut a nobis recipiantur & credantur.

Vide Resolut. 53.

CAPVT X.

Synagoge Angelicae ordinationis repetitio.

Dicitur sublimiores Angelos modo sublimiori illustrari, & in hoc subordinationem habere. Omnes Angelos & homines triplici polle facultate, ita ut qualibet mens five Angelica, five humana habeat primos, medios, & ultimos ordines seu potentias, que sunt capaces expiationis, illustrationis, & perfectionis.

Citatur a D. Th. 1. p. q. 108. a. 3. in uno quoque ordine esse primos, medios, & ultimos, unde non esse simplices aequales. Et in 2. Sent. dist. 9. q. 1. a. 2.

Documentum 21.

Addiderim autem fortassis, & non incongrue, quod & secundum se ipsum uniusquisque & celestis, & humanus animus speciales habet & primas, & medias, & ultimas ordinationes & virtutes ad dictas per anumquaque hierarchiarum illuminationum proprias analogias proportionaliter manifestatas.

Exp. Hugo. Sensus est, quod non solum universalis hierarchia in primam, medianam, & ultimam hierarchiam: & singulare hierarchie in primos, & medios, & ultimos ordines: & singuli ordinis in primos, & medios, & ultimos spiritus dividuntur: sed etiam singuli spiritus Angelici, & humani in semicirculis virtutibus discreti sunt: primas & medias, & ultimas virtutes continent: per quas propriis analogis, id est, sursum ducentibus, five ascensionibus ab inferno ad medias, & a medias ad supremas, secundum hierarchicas illuminationes proportionaliter ascendentes: participes sunt, quantum eis possibile, divinitate purgationis, quae est incognitissima & occultissima, quae intime purgat, & divini luminis, quod est plenissimum, quia omnes tenebras fugat: & divina perfectionis, quae est antiperfetta: quia cunctis & prior est aeternitate, & superior dignitate, & plenior veritate.

Hierar.

Hierarchicas autem illuminationes idcirco proportionales dicit, quia in sacris potestatis bus, ubi alii superiores, alii inferiores consti- tuti sunt, divinas illuminationes non omnes uno modo percipiunt. Superioribus enim & capacioribus in donis gratia amplius tribuitur: inferioribus secundum modum capacitatibus minus participandum praeberit. Secundum hunc itaque modum, que vel in singulis hierar- chiis, diversis ordinibus, & diversis animis dif- ferenter divine illuminationes tribuantur, u- nusquisque eriam animus in semetipso in eiusdem illuminationibus rationabili differencia à minoribus ad majora excrescens provehitur... propter has igitur ascensiones gradus virtutum dispositi sunt, per quas videlicet ascensiones unumq[ue] id est, unusquisq[ue] animus ascen- dens per eas sit in participatione si sit particeps superin cognitissime purgationis, & plenissimi luminis, & ante perfectam perfectionis &c.

Ex quo documento & expositione ejus inferuntur Mylisci, quo major fuerit purgatio, eo maiorem futuram illuminationem, & perfectionem. Et non ascendendum ad contemplationem qua exerceatur in parte superiori, quin prius exerceatur meditatio qua sit in parte media, id est, imaginationis & rationis. De quibus videatur N. Josephus à JESU MARIA in p. Afc.lib. 3.c.1. & Concord. Myl. I. c. 1. n. 5. & I. 2. c. 1. n. 3. & c. 17. n. 2. Videatur etiam infra Resolut. 14. & 21.

Potest etiam applicari ad illam celebrem distinctionem portionum anime infimae, me- diae, & supremae, de qua aliquid diximus in ca- tena Prop. 1. Ref. 3. & de quo etiam infra dicta Resolut. 14. & 21.

Documentum 22.

I Oquendo S. D. de 1. hierarchia in principio hujus capituli ait: in eam immediate ascendendo occultior, & manifestior divinitatis illuminatione purgatur, & illuminatur, & perficitur: occultior qui- dem tanquam invisibilior, & magis simplificata, & unicolor: manifestior vero ut ante data, & primo lu- cetur, & universaliter, & magis in eam (ut oportet) forma effusa.

Exp. Hug. Hugo. Sensus est: quia divina illumina- tio in istam hierarchiam primo effunditur, idcirco ipsa perfectius illuminatur. Quanto au- tem perfectius ii qui in ea sunt, spiritus unam illuminationem suscipiunt, tanto perfectius & clarius lucentes in ipsa una forma unius lumi- nis unum fiunt: & quod in ipsis diversum ex na- tura multipliciter distinguitur, una claritatis forma superveniente cunctis dissimile non vi- detur. Ita ergo ista hierarchia quia prius lucet, perfectius lucet: & quia perfectius lucet, uni- versalius, vel limilius, vel expressius lucet: quia expressius lucet, manifestius lucet. Quia ergo essentialem occultior est, formaliter est mani- festior: & quia subtilior est ex natura, clarior est ex gratia. Hac ille.

Hinc dicunt Mylisci universaliores actus con- templationis perfectiores esse particularibus, de quo N. Josephus à JESU MARIA I. p. Afc. I. 2. c. 1. & c. 14. & I. 3. c. 22. Concord. I. 2. c. 11. & I. 3. c. 9.

Videatur Resolut. 69. & 70.

CAPVT XI.

Quare omnes caelestes essentiae communi- ter virtutes caelestes nomi- nantur.

R Esonder S. D. caelestes spiritus dividi in ressentiam, virtutem, & operationem: Unde licet virtus sit proprium nomen secundi ordinis, secundae hierarchie; tamen omnes communiter possunt appellari virtutes, quia virtutem aliquam habent.

Citatur à D. Thom. I. p. q. 108. a. 5. ad 17. & D. Thom. in 3. p. suppl. q. 73. art. 3. & in 2. dist. 10. q. 1. m. a. 2. in quibus locis eadem doctrina de nomine virtutis invenitur, nihilque peculiariter ad mysticos spectans.

CAPVT XII.

Quare secundum homines hierarchie Angeli vocantur.

R Esonder, Antistites vocari Angelos, quia in docendo participant Angelicam proprie- tam, & in munere interpretandi: Ange- los eriam, & homines sanctos vocari Deos, quod DEUM imitantur, qua possunt, & ad eius unionem convertantur.

D. Th. citat hoc cap. 2. 2. q. 2. a. 6. & in 2. dist. 10. q. 1. a. 2. & q. d. diver. q. 2. 9. a. 5.

CAPVT XIII.

Quare à Seraphim dicitur purgatum fuisse Prophet a Iesu.

D Icit Angelum vocari Seraphim ex munere purgandi, item supremo ordini attributi post DEUM omnem illustrationem inferiorum. In visione Isaiae explicat quid significant aliae Seraphim, quid hymnodia &c.

Citatur à D. Thom. I. p. q. 112. a. 2. ubi cum Dion. resolvit Angelos inferiores tantum miti- ti, de lege ordinaria, similiter, in 1. dist. 15. q. 1. a. 1. & dist. 17. q. 1. a. 4. & in 2. dist. 10. q. 1. a. 2. & 4. & dist. 1. q. 1. a. 2.

Documentum 23.

N on omnibus intellectibus proportionaliter superlu- cet &c. Solaris radii distributiones in primam ma- teriam bene distributa implent omnium lucido- rum: & per eam manifestius proprios declarat splendores: accedens vero crassioribus materia- vobscurorem habet distributionem super apparitionem ex illuminandarum materiarum ad illuminations distributionem habitum in opportunitate, & paulo post ex hoc ad perfecte sere dis- tributum coactatur. Iterum ignis caliditas magis se ipsam distribuit in capaciora, & ad similitudinem suam bene convenientia, & sa- cilia.

Exp. Hug. Hugo. cum DEUS omnibus communiter superluceat, distribuit propriam illumina- tionem secundum hoc quod unaquaque dispo- sitione sive ordo secundum propria mensuram capax

Ex propria est contemplationis illius... Ut ergo per exempla DeO non propria in nobis propria divina illuminatio ionis dispensari distributionem ostendam, hanc similitudinem propono. *Solaris radij*, &c. Distributiones, inquit, sive effusiones solis radis bene distributa*m* in primam materiam; hoc est, in luminam materiam videntes, quae est prima, hoc est, optima & purissima, & illuminationum apissima. Ad talen*m*, in quam, materialiam venientes implent eam, nullum in aliquapar obstat enim lumen invenientes, & implendo faciunt eam lucidorem proculdissimam omnium, & sic per eam ipse radius manifestus declarat proprios splendores; quia quanto perfectius radias, tanto perfectius illuminabitur; & quanto perfectius illi infunditor, tanto clarioris refunditur ex illa.

Accedens vero ex superioribus materiis, quae minus illuminacioni tunc apte*m* obscuriorum habet distributionem super apparitionem: sicut enim cum se infundit in illi capitulo imperfectus, ita & cum se effundit per illas super hoc extinsecus appareret obscuritate: quod provenit ex importunitate illuminationis materialium... A tub*m* illis enim materialiis quibus perfectè comprehenditur, ad minus aptas descendens, a quibus imperfectè capituras, tandem ad aliam secundentas, & grossas, & obtusas pervenit, quae feliciter omnino lumen repellunt, & nihil illuminationis capere possunt.

Ad hunc modum spiritualis lux ad mentes rationales veniens eas, quas puras invente*m* & defecatas perfectè illuminat: eas vero quas minus aptas reperit, minori claritate & (ut ita dicam) luce obscuriori illuminat. Quas vero omnino contrarias & faculentias ostendit, sua profusa participatione & communione immunit, & nihil illuminationis relinquit.

Nec solum in lumine, sed etiam in calore materiali inservit veritatis imago est. Nam ipse calor ea corpora que magis apta suscep*t*ionis sunt inventi, magis accendi; alia autem minus: donec tandem in contraria omnino, & diffusa offendens, nullum in eis sua operationis effectum ostendit, &c.

Ex quibus inferunt mystici necessitatem purgationis, & dispositio*n*is ad proficiendum in contemplatione & amore: de quo ergo in T.M. questione 8. proem. & infra agemus. Re*s*olut. 17. & 68.

C A P V T XIV.

Quid significet Angelicus numerus.

Dicit Angelos esse innumerabiles, licet Danielis 7. assignetur numerus certus pro incerto.

De quo D. Thomas 1. part. quest. 50. artic. 3. citans Dion. & q.d. de pot. quest. 6.a. 6. & de virtut. q. 1.a. 8.

C A P V T XV.

Quae sunt formativa Angelicarum virtutum imagines, & que deinde id est, & reliqua.

Explicit quae sunt imagines formatae Angelorum, bi quid significet pubertas, dentes, humeri, ulna, manus, cor, peccatum, dorsum, pedes, auge, oculi, as, indumentum, & similia.

De quibus D. Thomas 1. parte, questione 51. s. Thom. art. 3. & questione 106. artic. 1. & quest. 107. art. 5. & questione 115. artic. 1. & 122. questione 31. articulo 4. Quidam tamen ad symbolicam Theologiam spectant.

Concludique Hugo expositionem istam his humilibus verbis. Hae quidem in Hierarchiam B. Dionysii secundum sensus nostri possibiliter presumuntur: sed timeo ne nostra illius adjiciens, marmoreum paciem luto superducesse convincat. Proprietas veritatis presumptio imploret devotionem. Mili autem solitum affert, quod illius quem exponendum suscep*t*, in quo sapientia transcedit, sanctitas concidebitur.

L I B E R III.

De Ecclesiastica Hierarchia S. Dionysii Areopag.

Iuxta lectionem Perionii, & expositionem paraphrasticam Pachymeræ, & S. Maximi ad documenta mystica.

C A P V T I.

Quae sit traditio Ecclesiastica hierarchica, & quis erat scapularis.

Dicitur vim cuiuslibet hierarchia esse, ut & ipse Ponit pro f*la* natura, modo, & ordine in divinitate mystice perficiatur, ac divinitatem consequatur, eiusque qui ipsi parenti divinitati similitudinem imperiat: inferioresque immensurabili superiori, & alios ubi inferiores ad

Thom. à Iesu Oper. Tom. II.

majora excen*t*ent.

Ceterum hierarchiam incorpoream esse, & ideo mentaliter & spiritualiter perfici; nostram vero Ecclesiasticam esse sensibilem, & ideo sensibiliter instrui.

Hierarchiam dicit omnem rationem factorum, Hierarchiamque virum esse divinum numine afflatum, qui omni scientia sit praeditus.

Principium hierarchia S. Trinitatem esse, item vel ò unionem cum Deo, substantiamque eius esse divina tradita oracula.

Aaa

D.